Rapport om psykososialt skolemiljø, ansattes arbeidsmiljø og avvikskultur

Behandles i utvalg	Møtedato	Saknr
Kontrollutvalget i Alvdal kommune	17.03.2026	09/26

Saksbehandler	Ragnhild Torsdatter Grønvold
Arkivkode	FE-217 TI-&58
Arkivsaknr	25/97 - 5

Forslag til vedtak
Kontrollutvalget tar rapporten til orientering og legger den fram for kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å
    a. Styrke tilsynet i friminutt, spesielt i risikoområder hvor elever opplever at det er få voksne
    b. Sikre mer enhetlig praksis i grensesettingen, slik at elever opplever tydelige og forutsigbare rammer
    c. Vurdere hvordan arbeidet med sosial inkludering kan styrkes for barn og elever som strever med å finne sin plass i det sosiale fellesskapet
    d. Vurdere behovet for mer systematisk bruk av avviksstatistikk som del av virksomhetsstyringen
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren orientere kontrollutvalget skriftlig om hvordan kommunen arbeider med å innarbeide anbefalingene i punkt 1 innen 1. oktober 2026.

Behandling:
Revisor presenterte rapporten. Utvalget stilte spørsmål.
Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Kontrollutvalget tar rapporten til orientering og legger den fram for kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å
    a. Styrke tilsynet i friminutt, spesielt i risikoområder hvor elever opplever at det er få voksne
    b. Sikre mer enhetlig praksis i grensesettingen, slik at elever opplever tydelige og forutsigbare rammer
    c. Vurdere hvordan arbeidet med sosial inkludering kan styrkes for barn og elever som strever med å finne sin plass i det sosiale fellesskapet
    d. Vurdere behovet for mer systematisk bruk av avviksstatistikk som del av virksomhetsstyringen
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren orientere kontrollutvalget skriftlig om hvordan kommunen arbeider med å innarbeide anbefalingene i punkt 1 innen 1. oktober 2026.

Vedlegg
Forvaltningsrevisjonsrapport - Psykososialt barnehage- og skolemiljø, ansattes arbeidsmiljø og avvikspraksis

Saksopplysninger
Med grunnlag i vedtatt plan for forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller 2024-2028, bestilte kontrollutvalget den 25. februar 2025, sak 3/25, forvaltningsrevisjon med temaet "Barnehage- og skolemiljø".
Det er denne rapporten fra denne revisjonen som behandles
i denne saken. Kommunedirektøren har fått anledning til å uttale seg til utkast til rapport og den ferdige rapporten.
Sekretariatet mottok den endelige rapporten den 25. februar 2026.

Formål, metoder samt avgrensing
Formålet med forvaltningsrevisjoner er å bidra til læring og forbedring på området. Bakgrunnen for denne revisjonen er bl.a. at elevundersøkelsene de senere årene viser at skolen de siste årene har hatt mobbetall over fylkes- og landsgjennomsnitt. Forvaltningsrevisjonen har til hensikt å undersøke det psykososiale miljøet for barn og ansatte i barnehager- og skolen i Alvdal. På grunn av at Arbeidstilsynet relativt nylig har hatt tilsyn på det systematiske HMS-arbeidet i skolen og barnehagene, har revisor tonet ned undesøkelsen for problemstillingene i punktene 2 og 3. Metodene som er brukt er bl.a intervju, dokumentgjennomgang, observasjon og spørreundersøkelse.

Problemstillinger
For å undersøke og gi svar på om hvordan det psykososiale barnehage- og skolemiljøet er, og ansattes arbeidsmiljø samt avvikspraksis innenfor dette området, har revisor formulert noen
problemstillinger som undersøkelsen skal svare på. Til hjelp for å svare på problemstillingene har revisor laget et sett med forutsetninger (kriterier) til hver problemstilling, s.19, 51 og 57. Ut fra det revisor
da finner, gjør revisor sin vurdering og konklusjon.

Revisor utarbeidet følgende problemstillinger som forvaltningsrevisjonen skal besvare:
1. Arbeider Alvdal kommune aktivt og systematisk for å forebygge, avdekke og håndtere mobbing i barnehagene og grunnskolen?
2. Arbeider Alvdal kommune systematisk med ansattes arbeidsmiljø i barnehagene og grunnskolen?
3. Er rutiner og praksis for melding og håndtering av avvik tilfredsstillende i barnehagene og grunnskolen i Alvdal kommune?

For punkt 1 - mobbing - har revisor bl.a.undersøkt:

Kommunale rutiner og praksis
- Rutiner for forebyggende og relasjonelt arbeid i barnehage og skole
- Rutiner for aktivitetsplikten i barnehage og skole
- Rutiner for tilsyn i skolens friminutt
- Praksis, gjennom samtaler
- Praksis, ved observasjoner
- Praksis, gjennom spørreundersøkelse
- Praksis, gjennom telefonundersøkelse

Revisors vurderinger knyttet til punkt 1
- Revisor vurderer at kommunen i stor grad arbeider forebyggende for å sikre et trygt og godt oppvekstmiljø i både barnehager og grunnskolen.
- Revisor vurderer at skolene i noen grad gjennomfører tilsyn i friminuttene i tråd med egne rutiner, men at praksisen ikke fullt ut samsvarer med kravene i rutinebeskrivelsene.
- Revisor vurderer at barnehager og skoler informerer sine ansatte om aktivitetsplikten på en systematisk måte.

- Revisor vurderer at skolen delvis har utarbeidet tiltaksplaner i samsvar med loven. (Revisor har ikke hatt grunnlag for å vurdere kriteriet for barnehage da det ikke er opprettet tiltaksplaner der).

For punkt 2 - ansattes arbeidsmiljø - har revisor undersøkt:

- Rutiner for oppfølgingen av sykemeldte

Arbeidet med relasjonelle og emosjonelle krav

Revisors vurderinger knyttet til punkt 2

- Revisor vurderer at kommunen har en skriftlig rutine for oppfølging av sykmeldte, men at det ikke er dokumentert om tillitsvalgte og/eller verneombud har deltatt i utarbeidelsen
- Revisor vurderer at krav om å utarbeide oppfølgingsplan innen fire uker etter sykefraværets start er tydelig beskrevet i kommunens rutine.
- Revisor vurderer at kravet om dialogmøte senest innen sju uker er forankret i rutinen og operasjonalisert i praksis
- Revisor vurderer at kommunen i stor grad arbeider systematisk med å forebygge sykefravær gjennom kartlegging og håndtering av relasjonelle og emosjonelle krav

For punkt 3 - avvik - har revisor undersøkt:

- Kommunens rutiner for avvik
- Ansatte sin oppfatning av avvikskulturen
- Gjennomgang av avviksrapport for oppvektsektoren

Revisors vurderinger knyttet til punkt 3

- Revisor vurderer at kommunen i hovedsak har lagt til rette for en åpen og trygg kultur for å melde avvik.
- Revisor vurderer at kommunen har sørget for at ansatte har fått opplæring i bruk av Compilo, og i hvordan avvik skal meldes og følges opp.
- Revisor vurderer at kommunen i hovedsak behandler avvik innen fristen på 21 dager.
- Revisor vurderer at kommunen i noen grad bruker registrerte avvik i forbedringsarbeidet, men at praksisen fremstår som varierende mellom enheter.

Revisors konklusjon

- Revisor konkluderer med at Alvdal kommune i stor grad arbeider aktivt og systematisk for å forebygge, avdekke og håndtere mobbing i barnehagene og grunnskolene.
- Revisor konkluderer med at Alvdal kommune i stor grad arbeider systematisk med ansattes arbeidsmiljø i barnehager og grunnskole.
- Revisor vurderer at rutiner og praksis for melding og håndtering av avvik i hovedsak er tilfredsstillende i barnehagene og grunnskolen i Alvdal kommune.

Anbefalinger

Revisor har følgende anbefalinger til kommunens videre arbeid:

▪Styrke tilsynet i friminutt, spesielt i risikoområder hvor elever opplever at det er få voksne
▪Sikre mer enhetlig praksis i grensesettingen, slik at elever opplever tydelige og forutsigbare rammer
▪Vurdere hvordan arbeidet med sosial inkludering kan styrkes for barn og elever som strever med å finne sin plass i det sosiale fellesskapet
▪Vurdere behovet for mer systematisk bruk av avviksstatistikk som del av virksomhetsstyringen

Konseks vurdering og konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat mener at revisor har svart ut problemstillingene som var satt for forvaltningsrevisjonen, og at rapporten gir nyttig bidrag. Sekretariatet anbefaler

kontrollutvalget å ta rapporten til orientering og legge den frem for kommunestyret med forslag om at revisors anbefalinger følges opp av kommunedirektøren.